

Deliberácia

ALEBO AKO ZAPÁJAŤ
NEORGANIZOVANÚ VEREJNOSŤ

ÚRAD SPLNOMOCNENCA
VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PRE ROZVOJ OBČIANSKEJ SPOLOČNOSTI

MINISTERSTVO
VNÚTRA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Operačný program
Efektívna
verejná správa

Európska únia
Európsky sociálny fond

Deliberácia

- forma participácie – zapájanie neorganizovanej verejnosti do rozhodovania
- možná na rôznych úrovniach vládnutia
- zvýšený záujem o deliberatívne metódy – v Európe aj mimo nej
- potenciál posilňovať demokraciu a jej inštitúcie

Prečo deliberácia

Dobre zorganizovaná deliberácia môže:

- budovať dôveru v inštitúcie
- zvyšovať transparentnosť
- pomôcť verejným činiteľom lepšie prijímať ťažké rozhodnutia
- napomôcť lepšiemu prijatiu rozhodnutí
- zvyšovať demokratické cítenie spoločnosti a budovať občiansku spoločnosť

Má samozrejme aj slabé stránky: málo skúseností, nedôvera/slabá podpora od verejných činiteľov, nutné nové zručnosti, financie, dozor nad implementáciou opatrení

Princípy

- Jasnosť mandátu a návrhu
- Spravodlivá reprezentácia
- Umožnená a informovaná účasť
- Kompletná facilitácia
- Dohľad a náležité riadenie
- Vyhodnotenie

Občianske zhromaždenie

skupina občanov zvolená náhodne žrebovaním
rôzne témy

Klíčové vlastnosti

občianskych zhromaždení

sformulovanie
hlavnej otázky /
problému

prítomnosť
viacerých
komisií

reprezentatívny
výber obyvateľov
formou **losovania**

finančná **odmena**
pre účastníkov

prizvanie
expertov
na stretnutia

facilitované
diskusie v menších
skupinách

výstupom
sú spoločné
odporúčania

zvyčajne
poradný orgán

Krok za krokom

k zorganizovaniu
občianskeho zhromaždenia

pred

počas

po

PRED zhromaždením

1

Rozhodnúť sa či (ne)robiť občianske zhromaždenie

- > Zvážiť dostatok času a financií
- > Zabezpečiť politickú podporu
- > Zvážiť vhodnosť témy

2

Nadizajnovať zhromaždenie

- > Sformulovať hlavnú otázku
- > Určiť dĺžku zhromaždenia
- > Nastaviť veľkosť zhromaždenia
- > Vybrať poradnú skupinu
- > Vybrať pozorovateľov

3

Nábor účastníkov a komunikácia

- > Definovať kritéria výberu
- > Nábor účastníkov
- > Komunikačné princípy

POČAS zhromaždenia

4

Facilitácia

-> Procesné vedenie skupiny účastníkov

5

Vzdelávacia fáza

-> Nechať účastníkom vybrať expertov
-> Nechať účastníkov pýtať sa expertov
-> Použiť rôzne vzdelávacie metódy

6

Deliberatívna fáza

-> Vizualizácia argumentov cez takzvané myšlienkové mapy
-> Umožniť aj online deliberáciu

7

Rozhodovacia fáza

-> Pristúpiť k rozhodovaniu
-> Hlasovanie účastníkov o odporúčaniach

8

Komunikácia a zapojenie

-> Zapojiť miestnych poslancov, stakeholderov a širšiu verejnosť
-> Komunikovať fungovanie a priebeh zhromaždenia

PO zhromaždení

9

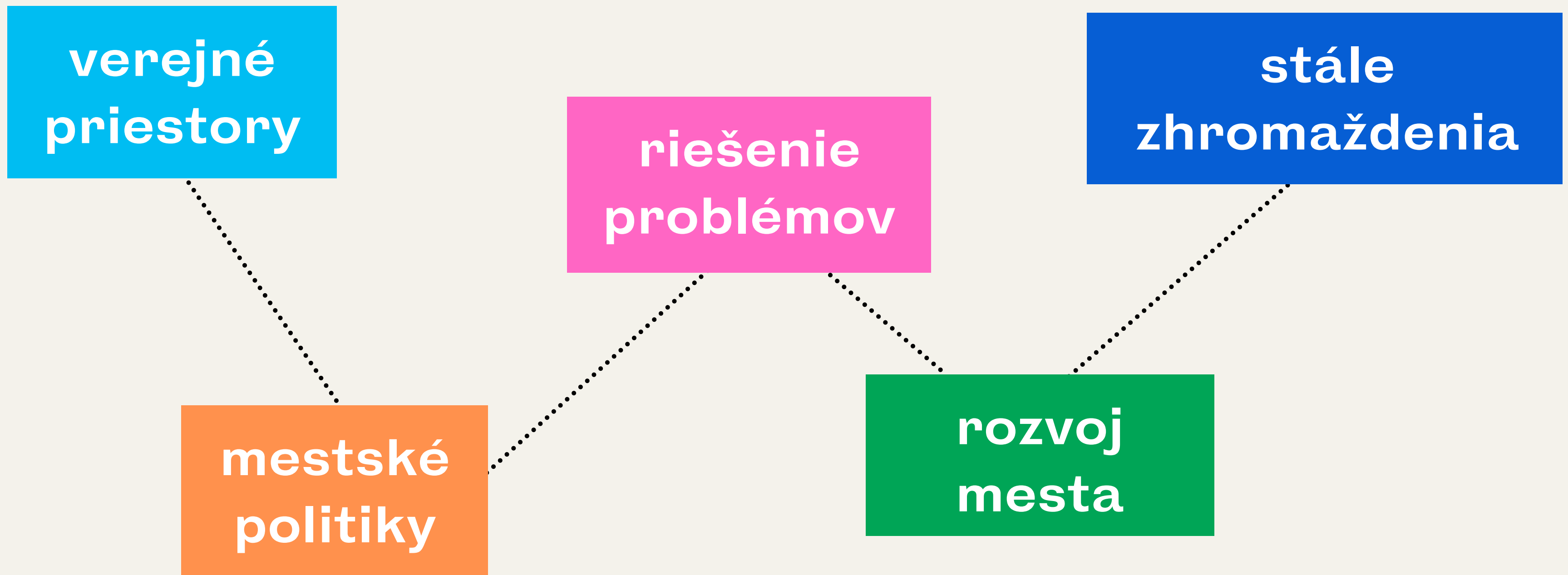
Dopad

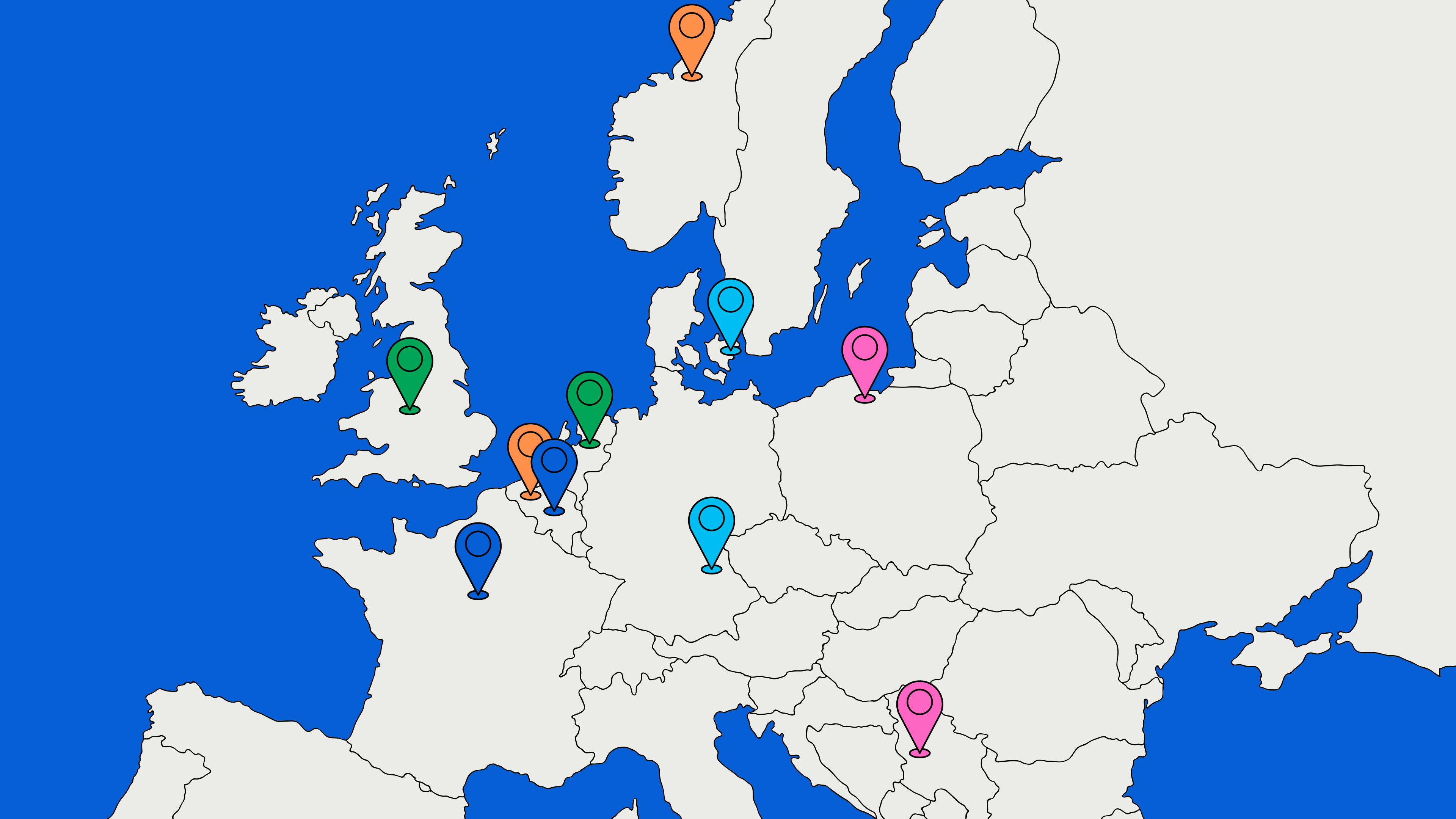
- > Vplyv na verejnú politiku
- > Vplyv na vnútornú kultúru a prax miestnych zastupiteľstiev
- > Vplyv na členov zhromaždenia a širšiu komunitu obyvateľov
- > Zosumarizovať dáta a vyrozprávať príbeh zhromaždenia

OBČIANSKE ZHROMAŽDENIA V EURÓPSKYCH MESTÁCH

INŠPIRATÍVNE PRÍKLADY

Tematické kategórie

Verejné priestory

Kodaň, Dánsko

téma

rozvoj novej štvrť mesta – umelý ostrov
Lynetteholm v prístave mesta

obdobie

11/2022 – 09/2023 (10 stretnutí)

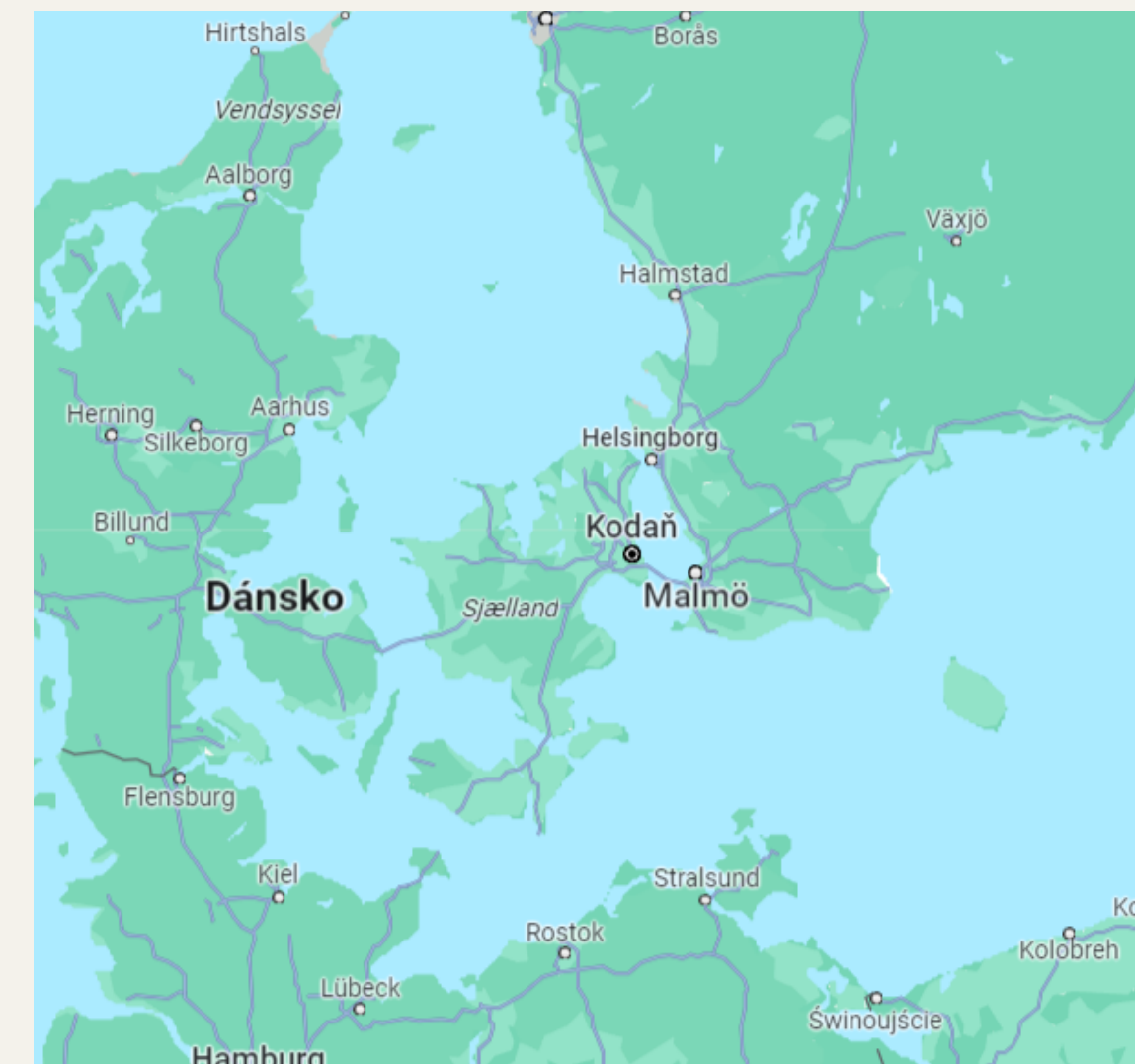
veľkosť

66 → 37 obyvateľov v zhromaždení

CIEL'

Pripraviť odporúčania pre
ďalší proces a plánovanie
novej štvrť, tak aby bola
udržateľná pre prírodu,
klímu a ľudí.

Projekt umelého ostrova
so sebou priniesol veľký
záujem verejnosti
a hlasnú kritiku
za rozsiahly zásah
do prostredia.

Lynetteholm

Borgersamling

Priebeh občianskeho zhromaždenia

1. Fáza

- 1 Úvodné informačné stretnutie
- 2 Exkurzia a prvý zber podnetov
- 3 Druhý zber podnetov a diskusia s expertmi
- 4 Predstavenie prvých odporúčaní primátorke mesta
- 5 Diskusia a spätná väzba k odporúčaniam z prvej fázy

2. Fáza

- 6 Tretí zber podnetov a diskusia s prizvanými expertmi
- 7 Štvrtý zber podnetov spolu s odbornými exkurziami
- 8 Predstavenie aktuálneho stavu diskusií verejnosti

3. Fáza

- 9 Vypracovanie záverečných odporúčaní
- 10 Hlasovanie o konečných odporúčaníach

19
odporúčaní

dopad

Odporúčania odprezentované vedeniu mesta.
Závazok mesta poskytnúť spätnú väzbu
k odporúčaniam do 3 mesiacov
a opätovne po 2 rokoch.

Mestské politiky

Ghent, Belgicko

téma

Dopravný plán mesta

obdobie

03/2017 – 05/2018 (9 stretnutí)

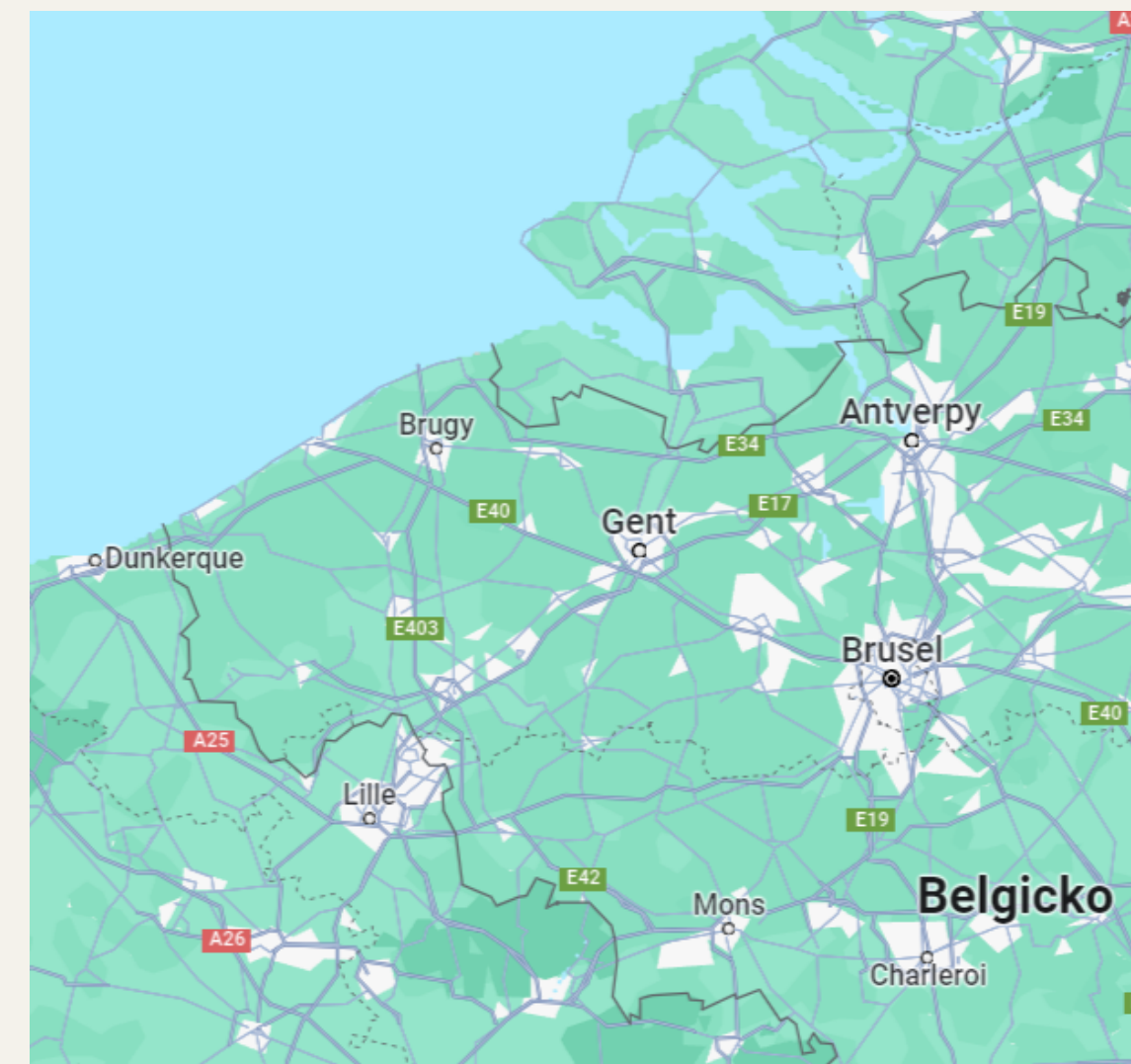
veľkosť

150 obyvateľov v zhromaždení

CIEL'

Zhodnotenie aktuálneho stavu, nahlásenie problémov, navrhnutie riešení a zváženie prípadných úprav k realizovanému Dopravnému plánu mesta.

Počas celého procesu bolo badať, že počet účastníkov postupne klesal. 137 ľudí na prvom stretnutí, 44 členov na poslednom.

Bürgerkabinet

Priebeh občianskeho zhromaždenia

1. Fáza

- 1 Slávnostné zakladajúce stretnutie
- 2 Informačné stretnutie o riešenej problematike
- 3 Nastavenie programu a agendy, ktorej sa budú venovať
- 4 Prvé stretnutie zhromaždenia – prediskutovaných 5 zo 7 tém a naformulovaných 88 odporúčaní spolu s expertmi -> odovzdané poslancom
- 5 Predstavenie meraní dopravy a životného prostredia použitých v Dopravnom pláne
- 6 Druhé stretnutie zhromaždenia – prediskutované zvyšné 2 témy a sformulované ďalšie odporúčania -> odovzdané poslancom.
- 7 Spätná väzba od Mestského zastupiteľstva
- 8 Tretie stretnutie zhromaždenia (24.3.2018) – prezentácia expertných dopravných meraní a diskusia
- 9 Štvrté stretnutie zhromaždenia – spätná väzba mestského zastupiteľstva na odporúčania

2. Fáza

186
odporúčaní

dopad

Spätná väzba na všetky odporúčania od vedenia mesta. Zapracovanie vybraných odporúčaní priamo do Dopravného plánu mesta.

Riešenie problémov

Gdansk, Polsko

téma

prívalové dažde

obdobie

11/12 2016 (4 stretnutia)

veľkosť

63 obyvateľov v zhromaždení

CIEĽ

Vypočuť si expertov
a formulovať odporúčania
pre mestské zastupiteľstvo
na riešenie problémov.

Gdansk zažilo silné prívalové dažde s veľkými škodami a dvomi mrtvými. Mesto na takúto situáciu nebolo pripravené. Primárnymi okruhmi tém bolo zadržiavanie vody a rozsah pomoci po ničivých dažďoch.

Panel obywatelski

Priebeh občianskeho zhromaždenia

1. Fáza

1 Verejná výzva obyvateľom na zasielanie nápadov na riešenie troch tém stretnutí.

2 Pár dní pred panelom sa stretli experti na dané témy, ktorí mali na paneli prednášať.

3 Prvé stretnutie – Riešená téma: Čo je potrebné urobiť na zlepšenie zadržiavania vody v Trójmieskom Krajobrazovom parku?

4 Druhé stretnutie – Riešená téma: Aký by mal byť rozsah pomoci pre obyvateľov Gdansku po silnom daždi?

5 Tretie stretnutie – Riešená téma: Mali by ste pri budovaní nových retenčných nádrží rezignovať na ich čiastočné napúšťanie vodou?

6 Záverečné stretnutie – sumarizácia odporúčaní a odhlasovanie 16 finálnych odporúčaní.

2. Fáza

16
odporúčaní

dopad

Odporúčania boli posunuté mestskému zastupiteľstvu, pre ktoré boli záväzné (sľub primátora). Následne ich mesto začalo implementovať.

Rozvoj mesta

Amersfoort, Holandsko

téma

Rozvoj a smerovanie mesta

obdobie

04/2016 (4 stretnutia)

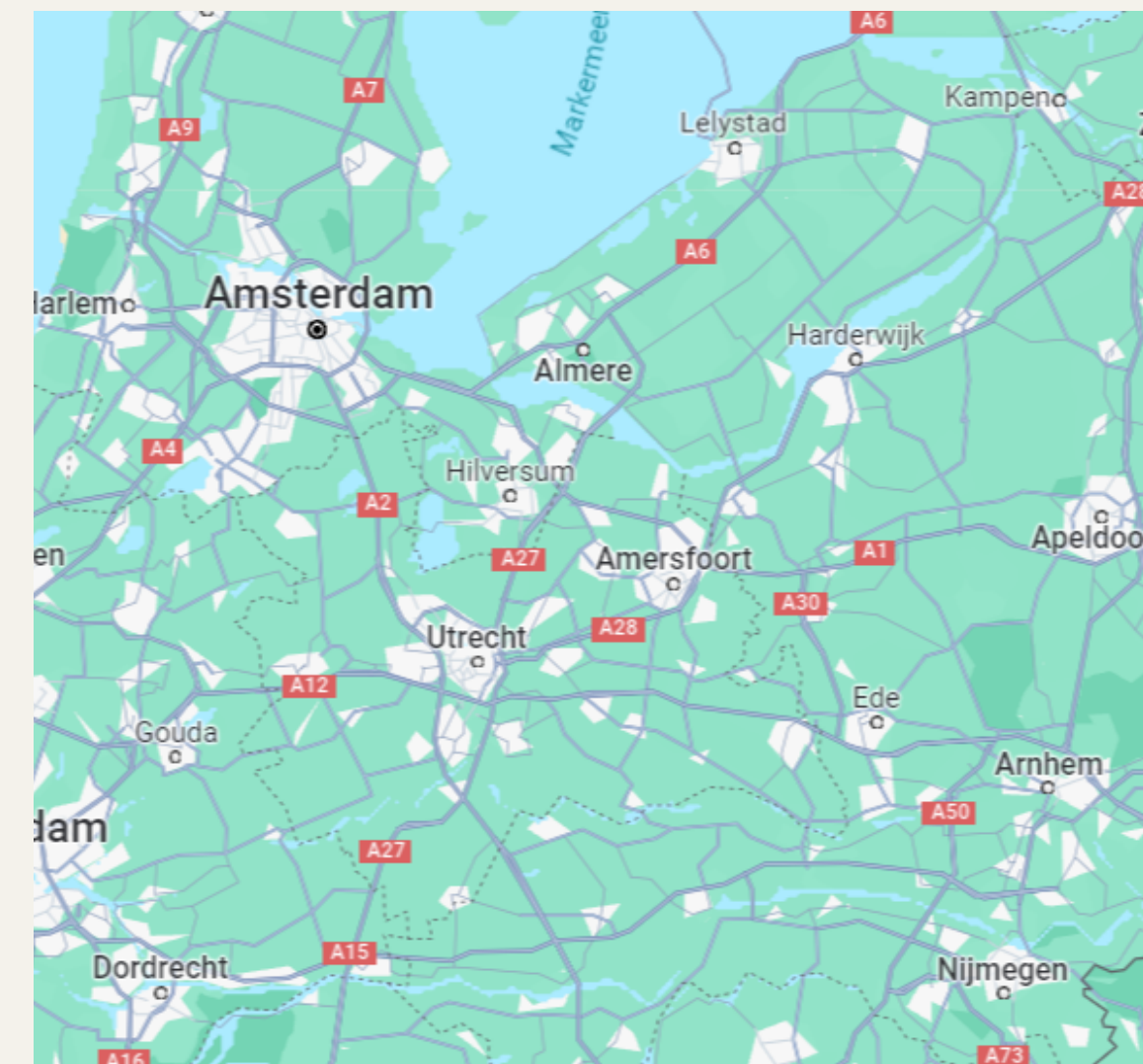
veľkosť

443 obyvateľov v zhromaždení

CIEL'

Počas jedného dňa zhromaždenie sformuluje a vyberie 10 odporúčaní, ktoré účastníci považujú za najdôležitejšie pre udržateľný rozvoj mesta.

Počas jedného dňa a bez vopred stanovených oblastí, rozhodli stovky miestnych spoločnými silami o smerovaní Amersfoortu.

G1000Amersfoort

Priebeh občianskeho zhromaždenia

- 1** Veľké zhromaždenie – 443 účastníkov sa rozdelilo do malých okrúhlych stolov diskutovali. Spoločne sformulovali 41 návrhov, z ktorých hlasovaním vybrali 10 najlepších.
- 2** Follow-up stretnutie – 146 účastníkov rozpracovali 10 návrhov na 6 zámerov.
- 3** Workshopy pracovných skupín – Na konci zostali 3 skupiny, ktoré rozpracovali 3 vybrané zábery na konkrétne projekty.
- 4** Odprezentovanie projektových zámerov mestskému zastupiteľstvu.

10
odporúčaní

dopad

Prezentácia projektov mestskému zastupiteľstvu, ktoré poskytlo spätnú väzbu s odporúčaním na dopracovanie zámerov a prepojenie s už existujúcimi podobnými iniciatívami v meste.

Stále zhromaždenia

Paríž, Francúzsko

téma

Stále zhromaždenie

obdobie

10/2021 – 03/2023 (pravidelné stretnutia)

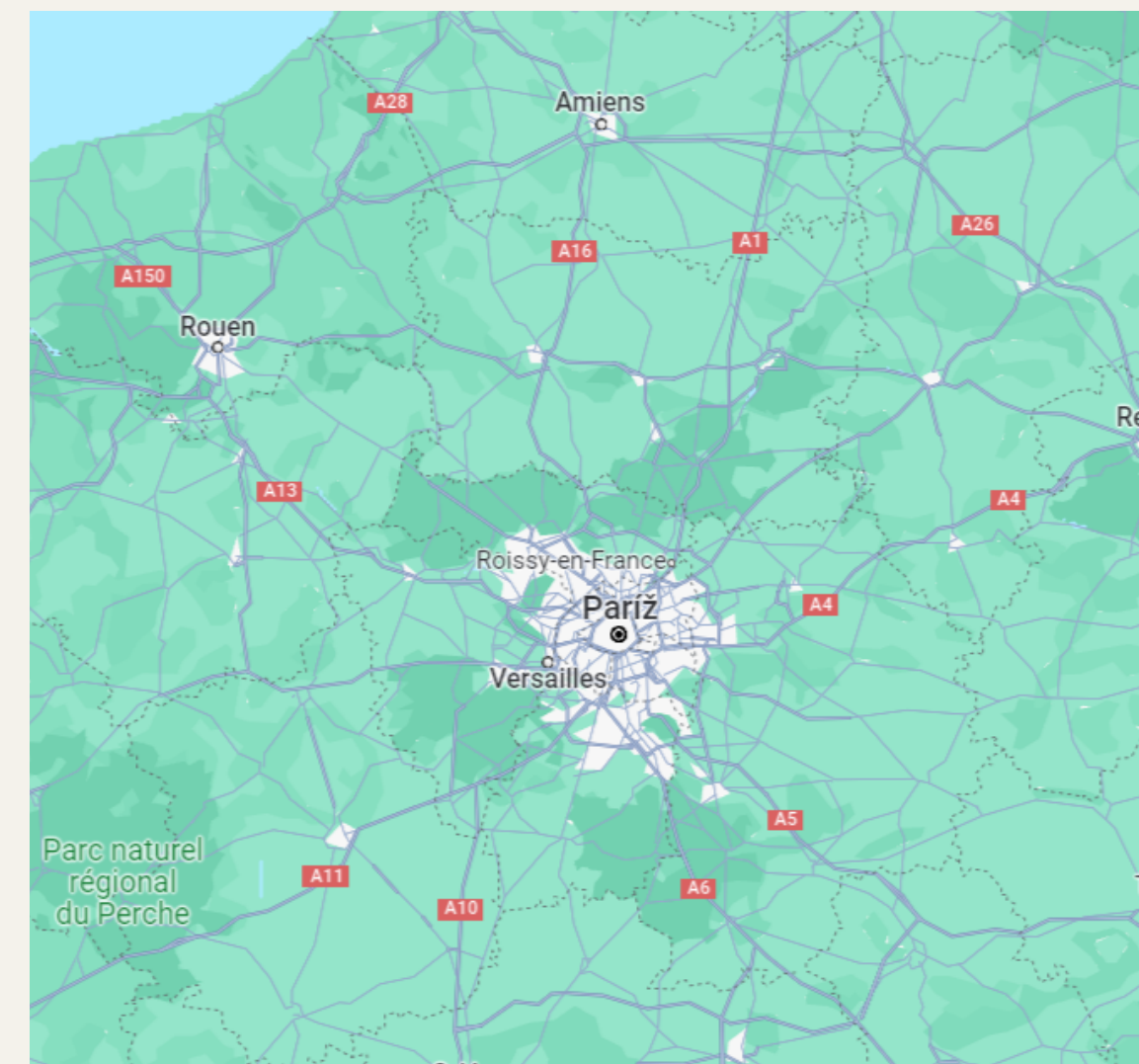
veľkosť

100 obyvateľov v zhromaždení

CIEL'

Prekonanie polarizácie
v spoločnosti a posilnenie
sociálnej kohézie
prostredníctvom tém,
ktoré každý rok menia.

Paríž sa stal prvým
veľkým mestom na svete,
ktoré založilo inštitút
stáleho občianskeho
zhromaždenia

L'Assemblée citoyenne

Priebeh občianskeho zhromaždenia

1. Fáza

objavovanie a učenie

- Vytvorenie 3 tematických pracovných skupín: sociálno-vzdelávacia, životné prostredie, verejné priestory. Výstupom je sumarizačný materiál každej zo skupín.

2. Fáza

Prehĺbenie a odporúčania

- Každá pracovná skupina spracovala návrhy odporúčaní, ktoré boli zaslané na mestské zastupiteľstvo.

3. Fáza

Hlasovanie

- Rozpracovanie návrhov na workshopoch spolu s mestom. Hlasovanie členov o odporúčaníach a odprezentovanie na mestskom zastupiteľstve.

Poznámka:

Kompletné občianske zhromaždenie sa stretáva 1x za 3 mesiace.

Pracovné skupiny sa stretávajú 1x za 1 mesiac.

**návrhy politik
témy PR**

dopad

Mestské zastupiteľstvo musí po schválení návrhov lokálnych politik reportovať progres ich implementácie občianskemu zhromaždeniu.

**Ako je to na
Slovensku ?**

Trnava, Slovensko

téma

Adaptácia mesta na klimatickú zmenu

obdobie

06/2022 (3 stretnutia)

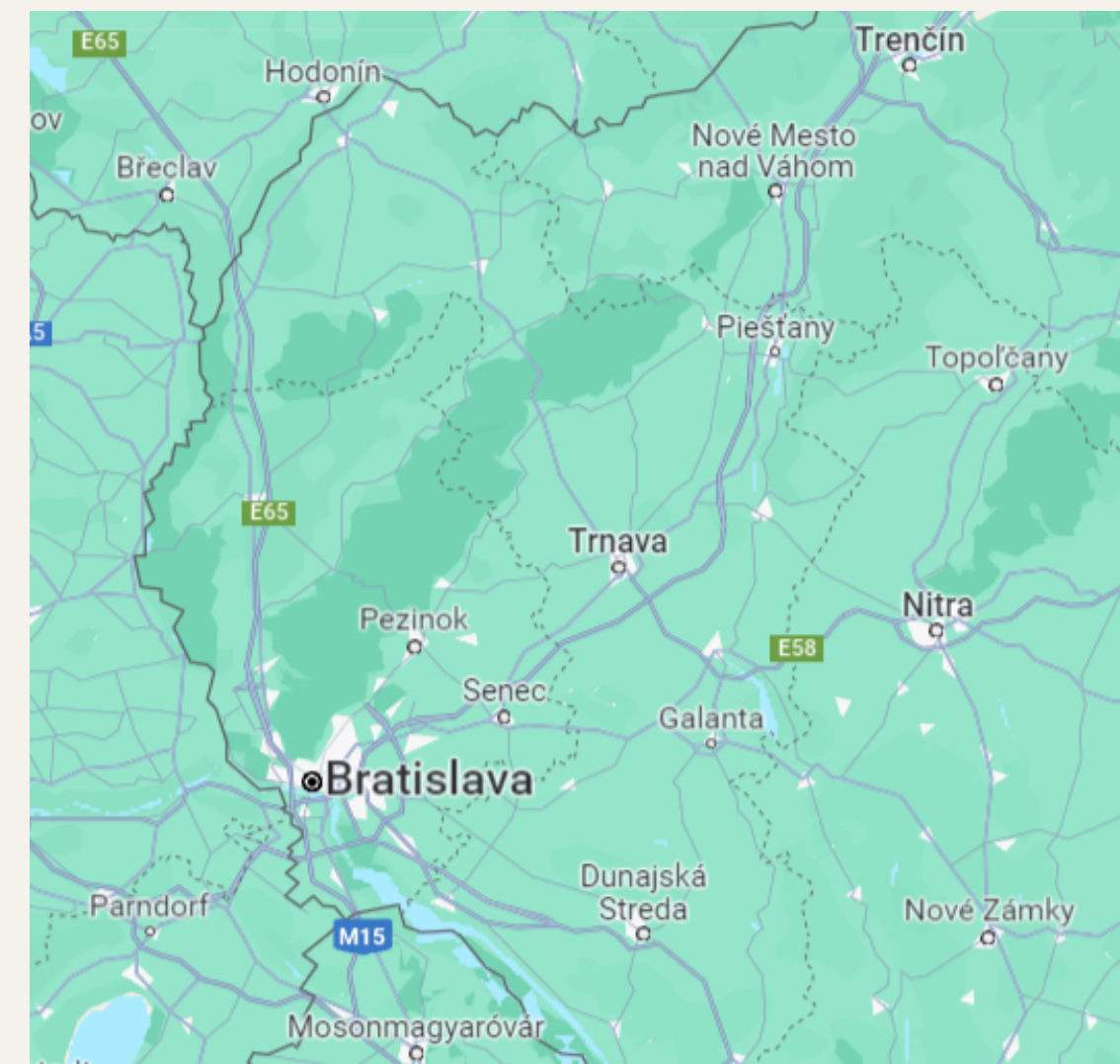
veľkosť

30 obyvateľov v zhromaždení

CIEL'

Pomenovať vízie mesta do roku 2030 a vybrať opatrenia na adaptáciu na klimatickú zmenu. Upriamiť pozornosť na problematiku.

Prvé občianske zhromaždenie na miestnej úrovni na Slovensku.

Občianske zhromaždenie

Priebeh občianskeho zhromaždenia

- 1 Prvé stretnutie – Vzájomné zoznámenie sa, porozumenie cieľom a forme práce.
- 2 Druhé stretnutie – Diskusia s expertmi, ktorí odpovedali na otázky zozbierané na prvom stretnutí.
- 3 Tretie stretnutie – Účastníci v troch skupinách vytvárali návrhy opatrení a víziu mesta v roku 2030 v troch hlavných tematických okruhov. Na záver účastníci hlasovali o 21 odporúčaniach.

21
odporúčaní

dopad

Predstavenie opatrení na zasadnutí mestského zastupiteľstva, kde sa poslanci danými odporúčaniami zaoberali.

VIAC INFO V KATALÓGU EURÓPSKÝCH INŠPIRATÍVNYCH OBČIANSKÝCH ZHROMAŽDENÍ

**ZAŽI
deliberáciu**

PRÁCA V SKUPINÁCH

Priebeh

- Zoznámenie sa s témou
- Rozdelenie do skupín s facilitátormi
- Práca v skupinách – 40 minút
- 20 minút na návrhy opatrení a prioritizáciu v každej oblasti
- Prezentácia návrhov za skupinu
- Individuálne hlasovanie cez Mentimeter: [menti.com](https://www.menti.com) – 76 02 221

Ďakujeme za pozornosť

**MATÚŠ LUKAČOVIČ
LINDA ZUZČÁKOVÁ**

Názov projektu:

Podpora partnerstva a dialógu v oblasti participatívnej tvorby verejných politik II.

Kód projektu v ITMS2014+:

314011CQM9

Prijímateľ NFP:

**Úrad splnomocnenca vlády SR pre rozvoj občianskej spoločnosti
MV SR, Pribinova 2, 81272 Bratislava**

Celková suma NFP:

4 147 092,00 EUR

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu